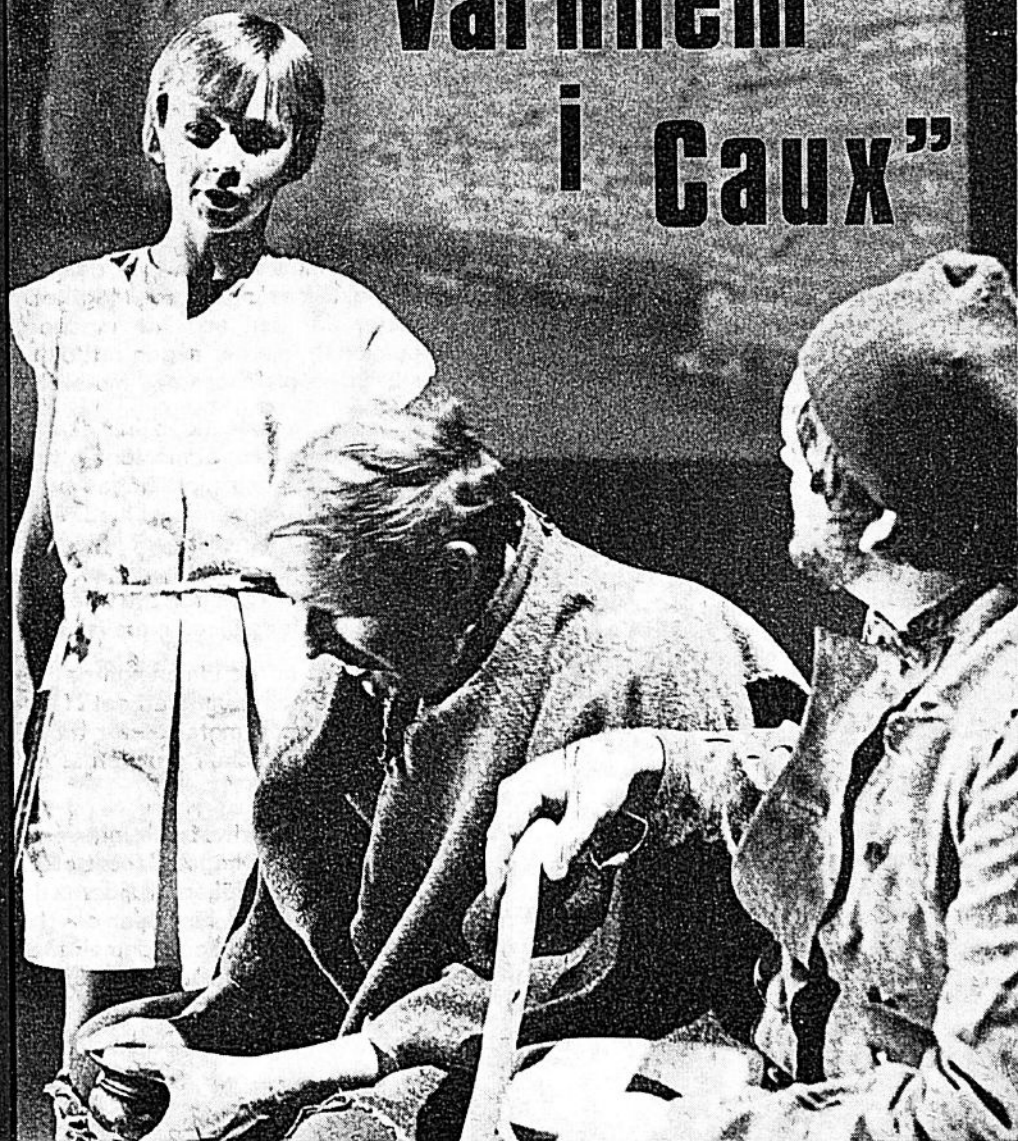

ny

värld i bild

"Varnhem i Caux"

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRUSTNING

NR **7-8** 1976

**TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING**

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavägen 34 6 tr
111 34 Stockholm
Tel 08/10 34 56

Nr 7-8 1976

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Rillse Hanssen Norge
Keld Jørgensen Danmark

Foto Omslagsbilden och sid 5 —
ENIT Italienska Statens Turistbyrå

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 30 -
Postgiro 70 61 90 6

Finland mk 25 -
Postgiro 11 20 95 Helsingfors

Lösnummerpris kr 2 50 mk 2
Tryck Br Tengs Oslo

© NY VÄRLD I BILD

Omslagsbilden

Tiggarna söker sig till Varnhems kloster. Bilden är hämtad från Varnhemsspelet när det framfördes av ett 40-tal varnhemabor inför en internationell publik under världskonferensen i Caux.

Privatsak?

Det har ofta och inte minst i valtider sagts att politik och moral måste hållas isar i vårt demokratiska och pluralistiska samhälle. Medan allt annat dras in i politiken och offentligheten skall moralen förbli en privatsak.

Respekt för den personliga integriteten hör förvisso till de omistliga värdena i en demokrati. Men det finns också en politisk vrångbild av integritet. Vi kan se den i diktaturstater där den enskilde medborgaren och den allmänna opinionen inte har någon rätt och möjlighet att efterlysa de självvalda makthavarnas moraliska integritet.

Under senaste tiden har skandaler som Watergate och Lockheed skakat åtminstone ett par av världens maktigaste demokratier och gjort frågan om sambandet mellan politik och moral brännande aktuell. Att dessa skandaler drabbat demokratier säger ingenting om att diktaturerna skulle vara moraliskt bättre. Demokratisk tanke- och yttrandefrihet är ju förutsättningen för att offentlig omoral skall kunna avslöjas och leda till en moralisk upprustning.

Det var en av utmaningarna i Frank Buchmans budskap till samtid och framtid att det i längden inte går att skilja mellan politik och moral, därför att alla problem, även ekonomiska och sociala, i grunden är moraliska och därmed också personliga.

I det perspektivet och inför en kulminerande svensk valkampanj är det högst aktuellt att ta del av den intervju som återges på de följande sidorna i denna tidning. Den som har talar vet vad han talar om. Kim Beazley är en av Australiens främsta socialdemokrater, parlamentsledamot sedan trettio år och undervisningsminister i den australiska arbetarregeringen 1972-75.

Politik som samvetssak

Kim Beazley har ibland kallats för det australiska arbetarpartiets samvete. Han har förvarvat och befast detta respektfulla omdöme under trettio år som partiets representant i Australiens representanthuset och under åren 1972—75 som undervisningsminister. För Kim Beazley är politiken en samvetssak och han delar inte den i vart offentliga liv och inte minst i valkampanjer ofta aberopade principen att politik och moral inte hör ihop och att en politikers egen moral är hans privata sak.

— Inget politiskt parti kan behålla sin plattform, hur stark den än är, om dess ledare och medlemmar förverkar sin personliga integritet. Watergate, skandaler kring partifonder, missbruk av maktställning och av nationella tillgångar för personlig korruption har skakat maktiga demokratier. Vad vi i dag behöver är öppna politiska styrelseskick som sätter stralkastarljuset på makthavarnas egen integritet och kvalitet, säger Kim Beazley vid ett samtal med denna tidning under sommarens världskonferens för moralisk upprustning i Caux.

Partiprogram — livsprogram

För socialdemokraten Kim Beazley är hans politiska åskådning inte bara och i första hand ett partiprogram och en samhällssyn. Den är ett livsprogram och en förpliktelse att som politiker och som privatmanniska leva och arbeta för den andliga och moraliska upprustning, nationellt och internationellt, som varit hans vision alltsedan han första gången kom till Caux 1953.

— Socialdemokraternas roll i dag, som jag ser den, är att skapa värden som gör den växande hansynslösheten och kallsinnheten omöjliga. Detta innebär att socialdemokratin måste skapa ett klimat av medkänsla och insikt, säger Kim Beazley.

Partiveteran

— Overallt i världen accepteras i allt högre grad likgiltigheten för andra människor. Terroristen tar livet av människor som inte delar hans — oftast fanatiska — fördomar. Respektabla borgerliga familjer tar livet av ett barn genom abort, om det inkräktar på deras bekvämlighet, men de är förvånade om deras överlevande barn inte visar någon respekt för privat egendom och för karriär och inte häller någonting för heligt.

Kim Beazley har som sagt varit australisk parlamentsledamot i trettio år och är nu partiets veteran i representanthuset i Canberra. Hans långa politiska erfarenhet från Australien och hans överblick över den politiska utvecklingen i världen har befast hans övertygelse att den parlamentariska demokratin

är det bästa och effektivaste av politiska system. Men det ställer krav för att kunna fungera.

— Parlamentarisk demokrati är som system mera effektivt än diktatur när det gäller att lösa ekonomiska problem i ett land därför att demokratin har stöd i en allmän opinion. Men man måste i en demokrati se till att människor verkligen tar ansvar.

Kim Beazley har en tankeställare att ge — aktuell inte minst i valtider — också om partipolitikens ansvar inför nationens gemensamma bästa.

Partiuppgift

— Ett politiskt parti har till uppgift att befasta och klarlagga sanningen, inte att miss-tänkliggöra andra människor. Om ett parti står för sanningen så är det moget att regera. Om det bara är ute efter makt så kommer det att förvranga sanningen.

— Efter trettio år i parlamentet känner jag det mer angeläget än någonsin att parlamentet skall bli vad det är menat att vara: ett informerat, sakligt instrument för att analysera po-

Forts s 4

Politik som samvetsesak

litiska frågor, inte en plats för en ofornuftig kraftmatning mellan regeringens defensiva och oppositionens aggressiva logner

— Markligt nog fungerar parlamentet just så som det är menat att vara i utskottsarbetet där alla partier arbetar tillsammans utan att behöva figurera inför offentligheten. Det är detta att man konstruerar problem som är ett dödligt gift som förstör det parlamentariska arbetet

När premiärminister Gough Whitlam och hans regering tvingades avga 1972 i ett ekonomiskt krisläge kvarstod Kim Beazley i «skuggregeringen». Men i mars i år anmalde han sitt uttråde ur denna regeringskrets. Anledningen var hans konsekventa krav på att absoluta moraliska normer skall gälla också i det politiska livet. Beazley ansåg att premiärminister Whitlam svikit dessa normer när han enligt vad som senare avslöjats utan att informera sin regering underhandlat med Irak och tidigare med Yasser Arafat om ekonomiskt stöd åt det australiska arbetarpartiet, med antydning att om partiet återfick regeringsmakten skulle det slå in på en mer Israel-fientlig politisk linje

Blodspengar

— Jag anser att detta är att sälja politiken. Sadana pengar är blodspengar. Och det är inte fråga om att halla med Israel eller inte. Det är en oacceptabel väg att nå den politiska makten.

Kim Beazley är socialdemokrat men han tar avstånd från den dogmatiska marxismen

— Som ung man uppfostra-

des jag att läsa Sydney och Beatrice Webb. De gjorde gällande att Sovjetunionen hade skapat en ny civilisation och att den ryska hemliga polisen var ett instrument för folkets upplysning. Chrustjev avslöjade senare att under samma period som Webbs gjorde sina upptäckter tog Stalin livet av «hundratals av våra bästa medborgare», torterade oppositionella och förintade bonderna. Marxismen har alltför klart demonstrerat att den med vald forfoljer och undertrycker sanningen.

— Och det måste fortsätta att vara så därför att marxismen bygger på den ihåliga tanken att människan lever av brod allenast.

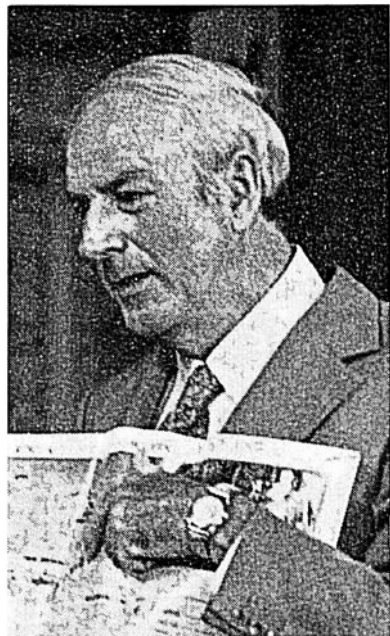
Kim Beazley betonar starkt att en demokratisk livssyn måste underbyggas i skolundervisning och fostran.

Vad är uppfostran

— Uppfostran innebar den utveckling av personligheten som är ett resultat av vad en individ får lära sig. Personligheten är slutsumman av våra anlag och attityder.

— Vi behöver en effektiv undervisning som utvecklar anlag och kunskaper. Men vi behöver också en inspirerande fostran som utvecklar attityder av respekt för och omsorg om andra människor. Det är just detta som ligger i demokrati, och det är därför som den innefattar frihet till information och fria val men är oförenlig med frihetsberövande utan rättegång, tortyr och ett rättsväsen som är beroende av regimen.

— Marxismens tragedi är att den i realiteten undertrycker fri

Kim Beazley talar vid utbildningskonferensen i Caux

information, fangslar människor utan rättegång, kontrollerar rättsväsendet och gör politiska val till en komedi för folkets «samtycke»

— Min egen politiska askadning har genomgått en utveckling, berättar Kim Beazley. Vad jag kommit fram till är att den mänskliga karaktären beror på frigörelsen från det onda i individens egen natur — i min egen natur. Ex Graden av frigörelse från det onda är en nyckelfråga. Frigörelsen från det onda i vår egen natur är den första och värdefullaste av mänskliga friheter.

Skapande ideer

— Jag tror att skapande ideer kommer ur frigörelse från det onda. Att ansvar kommer ur frigörelse från det egna jaget. Att medkänsla kommer ur frigörelse från bitterhet. Att energi kommer ur frigörelse från våra

begär Att ett balanserat område kommer ur frigorelsen från egenintresse Att vardighet kommer ur frigorelse från självupptagenhet

— Vi talar ofta om det australiska, det brittiska, det amerikanska sättet att leva Jag tror att det finns något sadant som ett Guds sätt att leva Där ligger vårt sanna medborgarskap och där har jag funnit min djupaste overtygelse och på samma gång min mest praktiska politik, säger Kim Beazley

— Socialdemokratin måste enligt min uppfattning få en vision av att varje mänsklig varelse är menad att vara ett den Helige Andes tempel En sådan vision var utgångspunkten för den reform av skolundervisningen som den australiska arbetarregeringen under sitt maktinnehav genomförde för barn tillhörande urbefolkningen och för fattiga och handikappade elever

Inget att försvara

— När jag första gången kom till Caux 1953 var det någon som foreslog att jag skulle prova att få ledning från Gud Det betydde att jag skulle skriva ner de tankar som kom till mig och genomföra dem som stamde med absolut arlighet, absolut renhet, absolut osjälviskhet och absolut karlek

— Men innan du gör det, så min vän, så ska du foresätta dig att du inte har något att bevisa, ingenting att försvara och ingenting att vinna för egen del

— Andra verksamhetsområden kanske är fria från sådana motiv men för mig som politiker är de besvarliga Jag är alltså inställd på att bevisa något — nämligen att jag har rätt Jag har oftast något att försvara — vad det nu är jag har gjort

Och standigt känner jag trycket att vinna något för mig själv — politisk makt Är det inte ett maktspel det gäller för oss demokratiska politiker?

— Svaret är nej Inte om vi är *demokratiska* politiker Då är vår verkliga uppgift att så långt det är mänskligt möjligt finna, klargöra och genomföra sanningen Jag dodar sanningen om jag gör den till ett debattämne Jag glommer vad jag behöver göra om jag blir helt upptagen av att överleva politiskt

— Denna disciplin att ha stillhet, att skriva ner tankar, att medvetet söka den Helige Andes ledning hjälper en alltid att bryta självupptagenhetens makt och att inrikta tankandet på vad som behöver göras Jag har en kronisk svårighet att vara kanslig för andras behov Och jag är förvånad över att ledning faktiskt ger kanslighet — något som man också rent logiskt kan vanta sig om ledning innebär att ens egen natur skjuts åt sidan och ersatts av tankar från en högre makt

Beazleys initiativ för urbefolkningen

— Det som låg mig mest om hjärtat när jag blev utbildningsminister var att de av den australiska urbefolkningen som ville skulle bli undervisade på sitt eget språk Om de förvagrades detta betydde det att vi fortfarande behandlade dem som vi alltför länge gjort — som ett erovrat folk, sade Beazley i sitt föredrag i Caux

— Ingen regering i Australien har tidigare möjliggjort en undervisning på urbefolkningens egna språk Om ett barn undervisas på sitt eget modersmål, det som är mest naturligt för det, så talar all erfarenhet för att barnet också mycket lättare lär sig ett andra språk

— På de platser där missionssällskap undervisar i grundskolan på urbefolkningens språk tycks barnen ha fått en bättre undervisning, en mycket större formaga att mota samhällets krav och engelskan som de lär sig som andra språk behärskar de mycket bättre

— Som minister blev jag standigt påmind om barnens och ungdomens, ibland t o m desperata, situation Och jag medger gärna att tankarna på vad jag kunde göra åt detta kom till mig under min tid av stillhet och lyssnande varje morgon Vid ett par tillfällen kom forslagen från mina medarbetare när jag vid formiddagsteet frågade dem till råds För dem betydde det också en hel del att deras forslag togs på allvar

Bland de nya reformer som Beazley genomförde var bl a att urbefolkningens barn fick möjlighet till undervisning på sina egna språk, att det blev en merit för lärarna att kunna deras språk och vara insatta i deras kultur, att urbefolkningens barn fick rätt till ekonomiskt stöd för studier på hogstadiet

Citeaux - Varnhem - Caux

Vastgotar i
internationellt
kulturutbyte

— Hor du larkan, broder ?

Ja, visst hor vi den uppe under
takkronan Långa fina drillar

— Ser du den grona slutningen
dar borta — som hemma i Clair-
vaux ?

Ja, visst ser vi framfor oss det
boljande vastgotska landskapet
Vi skulle vilja vandra ditåt med
broderna som kommer genom
mittgangen i salen Bilden ar
projicerad hogt over deras hu-
vuden sa att inte ljusstrålen
bryts nar de narmar sig den vi-
ta duken

— Jag kanner lukten av jord
Nej, på den punkten sviker oss
våra sinnen Men hora och se,
det kan vi — precis som om vi
forflyttats till den ursvenska
bygden tillsammans med hela
den internationella publiken i
Caux Den stora salens valvda
tak och pelare blir forvillande
lika de kor och valv som mun-
karna reste i Varnhem for 800
år sedan

Ovanfor den morklagda salen
synes tolkarna i sina ljusbås —
som rymdmanniskor iforda
kraftiga horlurar och stallbara
mikrofoner Man ser deras lap-
par rora sig medan de forvand-

lar god vastgotska till franska
eller hollandska, italienska, tys-
ka eller engelska Ett på for-
hand oversatt manuskript av
Varnhemsspelet ligger framfor
dem på «instrumentbradan»
Storre delen av publiken sitter
med små transistormottagare
dar de kan få in det språk de
forstår bast Uppmarksamhet
och stillhet råder i salen på ett
satt som visar att kontakten
skådespelare — tolkar — pub-
lik ar hel och obruten

Bakom rollerna

Orgelmusiken, inspelad i Varn-
hems kyrka klingar ut fullto-
nigt Den som ar något bekant
med varnhemsborna och med
spelet kan mojligen igenkanna
organisten sjalv i en levnadsglad
munk på vag till det an-
norlunda livet i hednalandet
Sverige

En annan av munkarna visar
sig «i det civila» vara tidnings-
redaktor och dessutom en foto-
graf av Guds nåde Med de inle-
dande diablerna och en kort
historik forbereder han publiken
på spelets atmosfer och inne-
håll

Vissa scener tycks fastna på
nathinnan Den en gång maktiga
fru Sigrids uppgorelse med lan-
dets skarptungade drottning De
framfusiga kvinnornas dans in
i kyrkan med kvastar och till-
hyggen for att mota bort mun-
karna Samtalet mellan tiggarna
och pojken om vad broderna i
klostret gett dem av hjalp och
undervisning

Hela forestallningen ar over på
en timme och fem minuter In-
nehållsmässigt och tekniskt har
Varnhemsspelet fungerat infor
en internationell publik Många
uttrycker sin tacksamhet for
vad kvallen gett dem

Forhistorien

Och forhistorien till detta eve-
nemang i Caux ? Vad fick 42
personer att stiga i en buss i
Vastergotland och gora en resa
till Frankrike och Schweiz som-
maren 1976 ? Resans två hu-
vudmål var Citeaux och Caux

Från Citeaux i sodra Frank-
rike utvandrade en del cister-
ciensermunkar till Sverige på
1100-talet, sanda av Bernhard
av Clairvaux De grundade klos-
tret i Varnhem Vastergotland

42 vastgotar anlander till Caux dar de bli presenterade Varnhemsspelet
Ett flertal familjer ingick i denna grupp

Moder Europa i Caux

Tjugotal, gladjetid,
sommarlov i bergen
Solen skiner på lyxhotellet i Caux

Te på terrassen, slammer från koket
dar mina vita händer aldrig smutsas,
mitt barn leker och springer i graset

Fyrtiotal, blodets tid,
flykten upp i bergen
Solen skiner på trasbylten i Caux

Soppkok på terrassen
slammer från koket,
dar mina blodiga händer smutsat allt,
mitt barn svalter och tuggar på graset

Sjuttital, ångesttid,
konferens i bergen,
solen skiner på livsgladjen i Caux

Te på terrassen, slammer från koket,
dar bruna och vita händer tillsammans smutsas
mitt barn delar med de andra skorden av graset

Vibeke Olsson
juli 1976

Från föreg. sid

framstar som en av Sveriges
tidigast kristnade bygder

Att Varnhems kyrka annu
finns kvar med sina många min-
nesmärken, även om klostret är
en ruin, har inspirerat försam-
lingsborna till ett närmare stu-
dium. Atskilliga studiecirklar
har hållits kring kyrkans märk-
liga historia. Genom denna resa
kunde man knyta kontakt med
de broder som nu lever i Cite-
aux. Man kunde bese deras jord-
bruk med 150 kor och ansenlig
osttillverkning. Man kunde över-

lamna bilder från Varnhem och
ett manuskript av spelet på
franska.

I det historiska skeendet fann
man också sådant stoff som
tycktes vara levande aktuellt i
dag. Spelets författare, Gunhild
Robach har speciellt framhallit
den konflikt som uppstår «nar
radikal kristendom kommer i
kontakt med vanligt materialis-
tiskt tankande. Det är den evi-
ga striden mellan Gud och 'varl-
den'. Kampen boljar standigt.
Den gör det idag och kommer
att göra det i morgon.»

Att Varnhemsspelet vuxit

fram ur en studiecirkel i en
svensk församling gjorde in-
tryck i Caux. Folk från andra
länder kunde känna sig hemma
med dem som agerade. Man för-
stod dem som i vardagslag job-
bar på sina gårdar, mekar med
motorer på Volvo, kör postbilen,
går i skola eller står i en kiosk.
Den praktiska hjälpen från
svenska familjer och ungdomar
vid besöket i Caux uppskattades
i kok och matsalar. Och liksom
de musikaliska inslagen vid fö-
reställningen och vid gudstjän-
sten i kyrkan.

G J

tränar för gemensam insats

Den 11 juli anlande ungdom från 29 länder i Europa, Afrika, Asien och Amerika. Naturligtvis var där som alltid människor av alla åldrar, men en ungdomskurs med ca 200 deltagare sattes under de första 14 dagarna sin prägel på livet i Caux. Vilka värden och vilken målsättning för världen är det som behövs idag, frågade de sig. Bl.a. arbetade man i olika arbetsgrupper med teater, musik och olika sidor av massmedia, för att finna nya sätt att för andra levandegöra de tankar och de erfarenheter man mottar i Caux. I praktiskt arbete i köket och på idrottsplatsen provades idéerna i verkligheten. I arbetsgrupperna lärde man kunna varandra och i samtal och diskussioner kunde man börja från väldigt olika utgångspunkter och åsikter. Men i det praktiska handlandet och den gemensamma målsättningen blev man ense, att söka och förverkliga Guds plan för folkens liv liksom var och en kan göra det för sitt personliga liv.

Mr Ndisi, ILO

Bland dem som särskilt kallats för att tala under ungdomskursen var Mr Ndisi, som är en av de närmaste rådgivarna till generalsekretären för Internationella Arbetsbyrån (ILO) i Genève och i samband med att han gav en bild av vad som gors

från ILO:s sida för att ge världens ungdom arbetsmöjligheter understök han att ungdomen har en viktig roll att spela för att forma världens framtid. «Men det krävs att ni lever ett liv med ansvarsmedvetande. Många äldre är rädda för er och vågar inte släppa fram er.»

Lösningen ligger hos människorna själva, och hos ledarna som verkligen behöver förändras sade han. «När man pekar finger på den andre pekar tre fingrar tillbaka på en själv» sade han. Självtal motte han moralisk upprustningsideologi när han som ung fackföreningsman

gick på kurs i England. Han hade då just genomgått en kurs i marxism-leninism men hade kommit fram till att en demokratiskt uppbyggd fackföreningsrörelse vore bättre för Kenya. Han understök hur mycket moralisk upprustningsideologi hade att ge till både Afrika och Europa.

Fran Norden gavs många olika bidrag, inte minst i dramatiska och musikaliska inslag som exemplifierade hur enskilda människor genom sin tro och sin övertygelse varit med om att forma våra länders historiska utveckling.

Ett svep genom Danmark

En grupp danska ungdomar tog världskonferensen med på ett svep genom Danmarks historia. Det började i studenternas matsal i Århus' eller Köpenhamns universitet, där några utländska studenter frågar sina danska vänner: Hur kommer det sig att ert land som inte har några naturtillgångar har kunnat utvecklas så som det gjort? Det skulle många andra länder vilja veta. Och vad menade statsministern när han häromdan sa att arbetarrörelsen har en speciell bakgrund, därför att ni bor i Grundtvigs land?

Hur ska de danska studen-

terna kunna besvara den frågan annat än genom att ta med besökarna till en professor som programmerat sin datamaskin så att den kan zooma in på vilket skede i Danmarks historia som helst och framkalla det livslevande? Och så är spelet igång.

Harald Blåtands kristnande i Öltunnan, Knud den Store och Jeppes klagan över att ingen frågar *varför* han dricker avverkas snabbt. Med hjälp av frejdigt dramatiska sketcher, sång och musik och tidstypiska diaprojektioner som bakgrund framkallas sen Christian Re-

En grupp danskar överraskade en kväll med en dramatisk kavalkad ur Danmarks historia. Människor från Afrika och Asien fick en levande bild av danska folkets kamp genom tiderna liksom av personligheter som påverkat utvecklingen.

ventlows kamp för upphävandet av livegenskapen för den danske bonden och hans insats för folkbildningen. Mot den övriga adelns motstånd och med stöd av kung Fredrik VI laggar Reventlow grunden för det danska lantbrukets blomstring. Det sker genom en revolution utan våld samtidigt som Frankrike skakas av sin blodiga revolution.

Folkhögskolorna

Ett drygt halvsekel senare, omkring 1860, tas ett nytt stort steg framåt mot det moderna Danmark. Det är det nya nationalmedvetandet som tack vare Grundtvigs folkvackelse och inrättandet av folkhögskolorna får en konstruktiv inriktning, trots att förlusten av land i kriget mot Tyskland 1864 hade kunnat leda till motsatsen. Bondernas söner sätter sig på skolbanken igen trots fadernas invändningar att de ju «redan kan

läsa och skriva». Och känslan för folkets gemensamma historiska arv och uppgift i världen slår rot djupt ner i folkets led.

Arbetarrörelsen

Sen är lantbruktskooperationen, andelsbevegelsen, nästa fas i en ekonomisk frigörelse och jämlikhetskamp. Det är en scen där byborna samlats för att diskutera planerna för ett nytt mejeri. Storbönderna och småbönderna enas till slut om att alla ska ha «en rost. In för Gud är vi alla lika. En för alla och alla för en, så ska vi ha det».

Arbetarrörelsens kamp och genombrott återkallas i en scen från 1925. En ung bonde talar ut med sina föräldrar om de förhållanden som industriarbetarna i staderna lever under. Faderns traditionella syn bryts med sonens sociala solidaritetskänsla. Sonen citerar statsminister Stauning i den socialistiska tidningen och fadern förbjuder

honom att visa den i hans hus igen. «Nej far, du har fel. Dom har mannen tror inte på valdet. De har klart sagt ifrån att kampen ska kampas och vinnas med demokratiska metoder. Jag vill att du ska veta att jag har bestämt mig för att använda min skolbildning till att hjälpa arbetarrörelsens folk. Om vi som kallar oss kristna tankte litet mer på deras behov kanske de inte skulle behöva slåss så som de gör».

Arbetslöshetens bekämpande

Danmarks stora problem 1935 är arbetslösheten. Men då är det på nytt en folklig vackelse som blir grogrunden för enskilda initiativ som tillsammans med politikernas insatser söker sig fram till lösningar. Man som genom Oxfordgrupprorelsen fått sitt sociala medansvar vackt finner vagar att skapa nya arbetstillfällen. Så småningom ingår det som ett led i bildandet av LAB, Landsforeningen för Arbejdslededs bekæmpelse. Statsminister Stauning säger till en delegation som berättar för honom om de uppnådda resultaten: «Det har behövs överallt. Vi har åstadkommit mycket på det sociala området och jag hade hoppats att det skulle göra manskors ansvarskännande. Men det som behövs är den nya inställning som ni upplevt».

Där slutar de danska ungdomarnas kavalkad. «Som dansk student har jag förstått mer av vårt lands arv genom att vara med i den», sade en av dem efteråt. «Nu hänger det på oss vad som ska ske härnäst».

Den fulltaliga publiken, däribland många från den tredje världens länder, var livligt engagerad från början till slut.

Demokratins livsluft

Den franske politikern och premiärministern Georges Clemenceau kallade en gång demokratin för «det minst dåliga av alla samhällssystem». Det råder väl ingen tvekan om att demokratins framtid är hotad på många håll i världen. Det finns idag knappt ett tjugotal länder där den parlamentariska demokratin respekteras och där man vet att den fungerar mer eller mindre bra. Innebar det att människans inte är skapt till att förverkliga ett sådant system, att hennes lystnad och valdstendenser inte kan neutraliseras annat än genom tvång?

Människor väntar sig alltid att deras ledare skall ge dem själva mera frihet men sätta hårt mot hårt gentemot dem som hotar deras egen trygghet och säkerhet.

Frank Buchman sag Europa omformas genom höger- och vänsterdiktaturer. Men han satsade allt på en revitalisering av demokratin genom en andlig och moralisk upprustning. Med utgångspunkt från några citat ur Buchmans tal under tiden före och efter det andra världskriget gör här redaktören för Ny Varld i Bild s franskspråkiga kollega Tribune de Caux, Jean Jacques Odier, några reflektioner om vad demokrati är och kunde vara.

«Vi säger att vi är demokrater och att vi inte behöver någon ideologi. Vi tar det nästan som ett svaghetstecken att tala om ideologi. Och så försöker vi bemöta enigheten och strategin hos frammande ideologier med samma ord om hoga ideal och i sista hand lutar vi ändå på våldet. Vi hoppas att kunna fortsätta så som vi alltid levat — själviskt, bekvämt och ostört.

Alla har vi alltför länge inbilat oss att trygghet, ett ombonat valstånd och kulturens frukter skulle vara något självklart.

Vi har glömt den eviga kampen mellan ont och gott, att det är seger i den kampen som är själva förutsättningen för trygghet och valstånd.»

Kalifornien 1947

«Den starkaste kraften i världen är den gemensamma målsättningen hos ett folk som är medvetet om sin uppgift.»

London 1956

Alltför ofta arbetar demokratiernas ledare utan en plan. Svarigheterna att bygga en europeisk gemenskap har till exempel del att göra med den demokratiska karaktären hos de länder som den skall bestå av. Inom dessa fakta kan man bli otålig, man kan komma med undanflykter men man vet ändå fullt väl att enighet aldrig kommer att uppnås med våld.

Frank Buchman menade att det som demokratin saknar är en ideologi som stöder och stärker den. Ordet ideologi har ofta blivit ifrågasatt i västerlandet. Man har inte kunnat tänka sig detta begrepp utan att jämföra det med totalitära syften. Frank Buchman använde ordet framför allt för att beteckna vissa idéer som kunde bli en motivation för ett helt folk, ge det en uppgift utanför dess egna gränser.

Överallt dit han kom före och efter andra världskriget försökte han hjälpa ansvariga ledare

och vanliga medborgare att upptacka den roll som deras land skulle kunna spela i världen.

1938 värdade han till svenskarna att bli «folkförsonare». Samma år sade han i Zürich: «Jag tänker mig Schweiz som en profet bland folken, som en fredens forkämpe i hjärtat av den internationella familjen av nationer.» I USA efterlyste han 1939 «en ny livskvalitet som sätter Amerika istånd att tala till världen med den slags auktoritet som kommer när man funnit lösningar på sina egna problem.»

Mot bakgrunden av vad som hänt sen den tiden är det lätt att avfärda sådana uttalanden som fraser. Ändå låg bakom dem en lidelsefull strävan att hjälpa olika folk fram till en gemensam målsättning för sina skapande resurser. För oss som lever under seklets sista fjärdedel kunde det innebära att upptacka hur de krafter som enat nationer under krig mot gemen-

samma fiender skall kunna mobiliseras också i fredstid

«Vad som behövs är en andlig kraft som förvandlar människans natur och omskapar människor och folk Vad som behövs är en andlig auktoritet som alla överallt kan acceptera Det är det enda sättet på vilket det kan komma ordning i kaotiska förhållanden i och mellan länder»
Danmark 1935

«Hemligheten ligger i en stor, bortglömd sanning När människan lyssnar, talar Gud När människan lyder, handlar Gud När den kraften verkar i en minoritet, kan den bidra till lösningen på ett helt folks problem»
London 1938

Det är allmant accepterat att de lagar majoriteten i ett land enas om är det basta sättet att uttrycka folkviljan Men det är lika klart att den numerära majoriteten för jämvektens skull måste balanseras, kompenseras av andra faktorer Det är därför som olika — ibland ganska invecklade — valsystem har införts i många demokratiska samhällen Man vill förhindra att minoriteterna undertrycks eller tvärtom, man vill ge majoriteten en viss handlingsfrihet, utan vilken den blev reducerad till maktlöshet och landet domt till ett permanent tillstånd av ostadighet

Man måste se människorna som de är och skapa institutioner som hjälper dem att förstå det gemensamma basta och arbeta för det

Buchman använde ofta ett uttryck, som kan förtydliga det här resonemanget Det gäller att söka vad som är rätt istället för vem som har rätt Gentemot idén att det största antalet el-

ler den dominerande personligheten med den största overtalningsförmågan skulle bestämma sätter han allas sökande efter vad som är rättvist för alla

Detta sökande visar sig ofta vara ett hårt arbete Men hur många företagsledare, fackföreningsmän och politiska ledare har låtit sig inspireras av Buchmans ord? Hur ofta får man vara med om diskussioner där de blygaste och mest timida deltagarna, de som vanligtvis trycks ned av de andra, får göra sig horda och blir uppmärksammade av de andra, därför att de har visat sig se längre och haft en starkare känsla för vad som var «rätt»?

Förmågan och viljan att lyssna på den andre lyser med sin frånvaro i dagens politiska liv Man försöker snarare tysta ned motståndaren och om han skulle ge svar på tal, höjer man rosten för att få honom att tåga Det kallar man dialog

Många av dem som lärde känna Buchman har omvitnat att han kunde lyssna Det berodde kanske på att han gjort den inre rosten till en del av sitt liv, den rost som kan tala till varje människa och hjälpa henne att få reda på «vad som är rätt» Och han hjälpte andra att göra samma erfarenhet

«Demokratins inspirerade ideologi är ett liv att leva, en väg att gå Det behövs en helt ny statskonst En regeringsmedlem måste kunna hjälpa människor att bli annorlunda, om han skall kunna styra val Regeringar kan i allmänhet inte den konsten

När människor blir annorlunda växer en ny livskvalitet fram i folken som gör att problemen smälter ner»

Caux 1947

«När folkens ledare förändras

forsviner fruktan för krig och kaos De som verkar vara mest omöjliga kommer att öppna sig inför en pånyttfödd demokratis enade, fasta men odmjuka rost»
Kalifornien 1948

Likaval som ett flygplan inte kan hålla sig kvar i luften utan en viss hastighet kan demokratin inte utvecklas under stagnation Förändringen är en nödvändig förutsättning för demokratin Inte bara den förändring som alla politiska partier talar om, inte bara förnyelsen av ledarskiktet utan sinnets och viljans förvandling

Man kan tanka på den minutösa omsorg Frank Buchman brukade lägga ned på förberedelserna till sina sammanträffanden med olika statsmän Till en asiatisk statsman som kom för att träffa honom och som hade en tveklaktig man i sitt folje sade Buchman «Ni måste lära er att läsa människor lika bra som en bok»

Robert Schuman, Frankrikes dåvarande premiärminister, var tillsammans med Buchman i 36 timmar När de skildes, sade Schuman «Jag reser vidare i en helt annan anda än den som fyllde mig när jag kom hit, med mycket mindre skepticism Tack för att ni givit mig detta hopp»

För Buchman tycktes en av de angelägna uppgifterna vara att omge statsmännen med människor som kunde hjälpa dem att förbli sina djupaste övertygelser trogna, liksom att hålla hoppet levande och omsätta det i praktiskt politiskt handlande Den uppgiften är lika aktuell idag som någonsin

«Genom moralisk upprustning uppmanas de egenskaper som får demokratin att fungera Det

Forts s 22

Öppet brev till min generation

En ung medarbetare i tidningen Tribune de Caux har i form av ett brev till en kamrat velat samtala med hela sin generation om beredskap inför den problemfyllda framtiden. Vi återger artikeln i något forkortad form. Två svenska ungdomar kommenterar artikeln på annan plats i denna tidning

Kare van, du kanner till mitt sokande, det som jag har gemensamt med så många andra unga. Inte så att jag saknar en bestämmd inriktning, för jag ar en «engagerad» sedan flera år. Men jag skulle vilja att mitt liv blev helt och fullt anvant, att det skulle bidra till en förändring i en värld, där så mycket behöver goras.

Jag har velat komma underfund om hur andra arbetar, tankar och kanner inför det nya årtusende vi går emot. Dessa senaste veckor har jag talat med ett trettiotal unga från olika miljöer och med olika åsikter. Jag började i Schweiz, fortsatte i Frankrike, gjorde också ett kort besök i Portugal på inbjudan av studentvänner.

Det vore överdrift att påstå att jag inte lart något nytt, för jag har fått nya vänner och träffat intressanta personer, men jag blev slagen av bristen på realism och skapande ideer inför framtiden.

Givetvis ar hela amnet svårt. Vem kan förutsaga vad som vantar oss? Men så ytterst på personer försokte ens foreställa sig hur manskligt liv kommer att se ut och försokte annu mindre förbereda en framtid som de skulle onska. Detta

bekymrar mig och det ar huvudsakligen därför jag skriver idag.

Det jag sarskilt uppmärksammat under mina trafkar med olika människor ar de omedvetna motsagelser man serveras från folk som annars anser sig medvetna och vana att tanka. Å ena sidan vill de unga tas på allvar som individer. De vill vara något mer an maskiner eller speljaser som styrs enligt ett givet schema. Men samtidigt påstår de sig vara samhällets offer.

Problemets karna

Det ar så latt att analysera allt i termer om orattvisor och om vissa grupper som måste hatas och undanskaffas för att få slut på det onda. Man häpnar när man konstaterar, som jag också gör hos mig själv, hur snabbt man vänjer sig att alltid soka orsaken utanför sig själv, när man råkar i svårigheter och kanner sig otillfredsställd.

Just när jag skulle lämna Portugal träffade jag handelsevis en ung affarsman från Lisabon som sa «Alla hos oss ropar på jämlikhet. Men i verkligheten vill alla ha mer an sina

grannar. Det ar problemets karna.»

Dar har vi val en av de mest slående motsagelserna i vår tid. Och därur framgår, i global skala, det som en annan av mina nya vänner kallade «skandalen tredje världen». Den växande motsättningen mellan rika och fattiga lander kommer att präglade de närmaste årtiondena.

Overflodets slavar

Det finns förvisso inga enkla svar på så svåra problem. Men det ligger en utmaning till oss i ett yttrande jag horde från en asiat som också kanner världens mycket val. «Vi ar tacksamma för den materiella hjälpen som ni gett oss. Men om ni inte också skickar oss omutlaga och osjälviska människor, som dessutom lart sig att locka fram samma egenskaper hos andra, kommer vi att hinna göra er fattiga innan ni hinnar göra oss rika.»

Jag tror att overflodet har blivit opium för folket och vi blir latt slavar under det. Bara de som i sig själva bryter sig loss ur det slaveriet och sedan kampar för att befria andra kan bygga en framtid där var och en finner sin plats och har nog för att leva ett vardigt liv.

Jag tanker ofta på de där dagarna i Portugal. Det ar ett land som står inför valdiga ekonomiska problem och som annu har årtal av strider och upp-

offringar framför sig Absorberingen av en miljon «retornados», portugiser som återvänder från Afrika och från europeiska länder med stor arbetslöshet, gör inte situationen lättare Tank dig bara en miljon människor adderas till en befolkning på nio miljoner, och detta på några få månader!

I detta mikrokosmos av hela vår planets problem frågar jag mig vilka de människor är som kommer att visa nya vägar och som är redo att riskera sin egen säkerhet och sina egna intressen

Jag förstår inte dem som, efter så många besvikelser på området, fortfarande tror att enbart nya strukturer kan förändra människors motiv Trots hela summan av den kunskap som människoslaktet samlat är dess problem alltjämt samma osamja och hat som i grottåldern

Människan har visat att hon är kapabel både till gott och ont Hon är i grunden god, säger somliga Jag skulle snarare säga att hon är i grunden egoist Vårt sätt att leva är inte enbart ett utbyte med omgivningen, det är också ett val

Om det är nödvändigt att förändra vår omgivning är det också oundvikligt att utveckla vår förmåga att välja

Nastan alla jag talat med har betonat vilken vikt de fäster vid friheten Alla vill att den ska präglade framtiden Men det är hapnadsväckande, att när alla folk söker en lösning till sådana hot som uttömningen av naturtillgångarna eller fördubblingen av världens befolkning vart trettionde år eller spänningen mellan rika och fattiga länder, då söker de lösningen i våld

Det som vi behöver är en förändring av motiven i våra länder men också i varje individ Detta gäller för mig liksom för dig Det går inte av sig självt att leva för andra Men detta är något som jag beslutat en gång och som jag standigt måste förnya

Haromdagen frågade du mig under en promenad «Vad är du engagerad i? Vad tror du på?» Det blev för långt att berätta om alla mina vägar och förklara varje övertygelse Kort sagt är mitt engagemang att bidra till världens förändring genom framtradandet av ett nytt slags

människa, som är ansvarig och osjälvisk och som därigenom formar nya strukturer Denna hållning betyder en vilja att föredra osjälviskhet framför egoism, karlek framför hat, rena motiv framför falska, sanning framför lovn Sådana val står jag i dagligen

I själva verket är det vårt hjärta som avgör om vi ska kunna tränga in i en ny dimension av livet När man tar itu med sin natur (och du vet hur besvarlig min är) kommer det ögonblick då man är oförmogen att behärska sina impulser Det är i detta ögonblick man kan lämna faltet fritt för en invasion utifrån — Gud träder in och tar hand om förändringen

Jag kan på förhand höra din invandring «Men då behövs det en tro och du vet att jag inte tror på Gud» Det är sant att det hjälper med en tro Men jag har upptäckt att det viktiga är att leva vid gränsen för min förmåga, att alltid företa mig det omöjliga, att tro på det otroliga Det är i denna zon utanför vår kontroll som vi ger en chans för Gud att gripa in Den lilla tro jag har kommer från det växande antal tillfällen då en överlagsen kraft tycks leda och stödja mig Om jag tror för lite på Gud hindrar det inte Honom att tro på mig!

Min övertygelse att en inre förändring är möjlig hos dem som omger mig och hos de ledande i vårt land är grundad på segrar jag själv upplevt i förhållande till min natur och till omgivningens tryck Alla mina skal till hopp för framtiden innefattas i övertygelsen att vi är varelser med frihet att välja och möjlighet att, under allt skrap av kompromisser och felsteg, skilja på gott och ont

Jean-Marc Duckert

Svar från en ung generation

Vibeke Olsson och Daniel Adner, två svenska studenter, har last Jean-Marc Duckerts «Oppet brev till min generation», som återfinns i denna tidning. Deras kommentarer återspeglar vad som rör sig i två unga svenskar, som från olika utgångspunkter brottas med de har frågorna

VIBEKE

«Alla mina skal till hopp for framtiden innefattas i overtygelsen att vi ar varelser med frihet att valja och mojlighet att, under allt skrap av kompromisser och felsteg, skilja på gott och ont »

Sa skriver Jean-Marc Det ar inte for att kritisera hans artikel, for den fangslar mig och jag håller med om hans inställning, men jag måste bekanna att jag undrar hur det ar med var valfrihet och vår formaga att skilja på gott och ont

Jo, jag tror att varje människas kan skilja på vad hon anser vara gott och ont, men problemet ar ju, att det som jag halter for gott kanske ar ont for någon annan, och tvartom Vad ar da egentligen gott och vad ar ont?

Jo, jag kan lyssna till mitt samvete, men ar inte också samvetet någonstans en produkt av min uppfostran?

Jag tanker på en diskussion jag hade med en kamrat Vi har båda en kristen livssyn och tror på moralisk upprustning Vi kom att tala om krig Sjalv ar jag pacifist Min kamrat protesterade och sa att han trodde

man kan doda i kriget med karlek till den man dodar, om man kampar for det ratta

Jag sa emot och var nastan upprord, for hur ska man veta att man kampar for det ratta, om motståndaren ar lika overtygad om att han gor det? Min kamrat tog då exemplet de vastallherades och ryssarnas seger over Nazi-Tyskland

Med bilder av brinnande smabarn på Hamburgs gator fastetsade på nathinnan protesterade jag vilt mot teorin om att man kan doda med karlek och menade att andamålen aldrig någonsin kan helga medlen

Och dar har jag fastnat For till skillnad från min kamrat kan jag inte se att godheten har någon chans i varlden så lange andamålen helgar medlen, så lange man kastar brandbomber på barn for en så kallad frihet som de i alla fall inte får vara med om

Har vi mojlighet att valja? Har vi det, så lange vi tror att vi kan pina och morda med karlek? Ar vi då inte forblindade av vår egen politiska overtygelse, om vi tillåter oss att glomma femte budet?»

DANIEL

Min forsta reaktion sedan jag last Jean-Marcs artikel var att han måtte ha mognat mycket sedan jag traffade honom forra sommaren i Caux Minuten efter den reaktionen insåg jag att det nog istället ar jag som nu forstar en annan människas batter darfor att jag sjalv gjort nya erfarenheter det sista året

Mesta delen av den tiden har jag vistats i England på Moralisk upprustnings hem i Tirley Garth Dar jobbade jag med reparationer, rormokeri och annat kroppsarbete, som jag till en borjan inte fann sarskilt stimulerande Jag ansåg det ratt att jag, en medicine studerande, skulle ha åtminstone nagra timmar om dagen for mig sjalv och mina intellektuella intressen Men av någon anledning blev den artikel jag forsokte skriva bara tomma och tråkiga teorier

En dag nar jag stod och diskade och tankte på hur min dyrbara tid gick åt såg jag plötsligt mig sjalv i ljuset av några ord jag hort «Om jag ar ovillig att tjana anser jag min tid dyrbarare an andras» Den disken blev en av de rikaste stunderna på Tirley Det var då jag beslot att ge all min tid till ett tjänande for andra Sedan kandes också byggarbetet meningsfyllt Dessutom kom genom detta beslut många forlosande tan-

kar, som Gud liksom vantat på att ge mig och som gav klarhet också åt det intellektuella arbetet.

Jean-Marc skriver om vanan att skylla på andra, när något går fel. Den kanner jag igen. Jag hör till dem som anklagat föräldrar och samhälle. Men det underliga är att jag ändå sedan jag var liten egentligen vetat om ondskan i mig själv. Jag var klar över den under hela uppva-xttiden, när jag behandlade mina yngre broder illa och retade upp min far. På kvällarna när jag skulle sova såg jag hurdan jag var och fick angest «I morron måste jag bli annorlunda», tankte jag, men dagen efter var jag inne igen i det monster jag inte var herre över.

Nu har jag bitt min far och

mina broder om förlåtelse, men det orkade jag inte förran jag accepterat att ondskan fanns i mig från början och jag hade bitt Gud om förlåtelse. Då föll en borda av mig och frid kom istället.

Något som Jean-Marc inte nämner är kallelsekanslan. Den har kommit till mig som en osökt visshet sedan jag beslutade att leva för andra, och jag tror att så länge jag håller fast vid det beslutet kommer kallelsekanslan från Gud att finnas kvar.

När jag för hem från England träffade jag en kille på båten som jag berättade om mitt liv för. Vår vanskap blev så väsentlig att jag fick känslan att jag varit förutbestämd att resa med just den båten vid just den

tiden. Tank om man alltid kunde leva så och se alla människor så, tex när man står och väntar på en buss i Stockholm. Då fördras det ju bara ett personligt möte för att få uppleva Guds under med människor var-enda dag.

Det som jag behöver lära mig är att lyssna mer och inte vara så ivrig att argumentera för mina åsikter. Egentligen har jag ju ingenting att försvara. Jag behöver bli mycket mer odmjuk.

Det är nog också kallelsekanslan som gör att jag numera inte känner panik inför allt som hotar vår framtid. Om jag gör min del för Guds rike, vad det än kostar, har mitt liv mening. Jag tror faktiskt på det utlovade gudsriket, fast jag ju inte vet när och var det uppstår.

Forstagångsvaljare

- Jag vill ta mitt ansvar

Nu så har i slutspurtan inför valet är det alltid en spännande tid. De politiska frågorna blir på något sätt var mans egen-dom, något som de kanske borde vara också under resten av val-perioden. I år är det ovanligt många forstagångsvaljare och valarbetarna har lagt ned mycken tid och energi på information i skolor och på arbetsplatser. Men hur mycket har forstagångsvaljarna hunnit sätta sig in i de politiska frågorna och bilda sig en egen uppfattning?

Gunlog, 18 år, är elev i ett stockholmsgymnasium och skall i år delta i valet för första

gangen. Det har är några av hennes tankar inför valet.

— Det är flera frågor, som det är väldigt intressant att följa, men det är också en del, som jag skulle önska att det talades mer om. Hur människan egentligen har det i vårt valfardssamhälle. Talas det mycket lite om. Det förutsatts att vi har det bra, bara vi får det bättre och bättre materiellt.

Jag tänker på åldringsvården. Tex jag är inte rädd för att bli gammal, men jag längtar inte heller efter det. Om det är något jag är rädd för, så är det att bli gammal och sjuk. Det är ju så många gamla, som ligger

på sjukhus utan att få någon stimulans. Det är inte bara medicinen, som klarar en människa genom livet, utan även omsorg, omtanke och kärlek, som man moter. Då kan ju även de sista stunderna av livet ge mycket till en människa, och den människan kan be själv.

Det pratas också mycket om situationen i Sverige nu under valrörelsen, men Sveriges ansvar i världen är en fråga, som jag inte har hört någon tala om. Världen är ju ett och vi är en del av den, och det är ju så mycket, som vi skulle kunna göra.

Forts s 19

Vi tänker inte stillatigande låta en

«Vi tänker inte stillatigande låta en ekonomisk katastrof komma över oss, våra barn och detta land utan att åtgärder vidtas, inte bara av våra ledare, utan av var och en av oss.» Så börjar uppropet till «en kampanj för att överleva» som för drygt ett år sedan startades av över 100 fackligt engagerade människor tillhörande de flesta av Englands fackförbund. De kallade sin aktion HANDLING 75. De säger vidare i sitt upprop att «DARFÖR

- vill vi acceptera att nöja oss med vår nuvarande levnadsstandard och stödja regeringens åtgärder för att hejda löne- och prisspiralen
- vill vi stödja vårt lands ekonomi genom att inte köpa importvaror när det finns acceptabla engelska alternativ
- menar vi att ordspråket «den som spar, han har» behövs bli en realitet både i den enskildes liv och i politiken
- erkänner vi att splittringen ligger i botten av vårt lands problem
- är vi fast beslutna att varna om vårt demokratiska levnadssätt och de lagar som är ett skydd för det, medan tid är

Vi vill därför arbeta på att råda bot på splittring, misstroende, hat och likgiltighet var vi än trafkar på det och vilken orsak det än må ha

Ett år för vårt land hellre än ett år för en själv», slutar de sitt upprop

Många har under det gångna året gjort gemensam sak med dessa fackforeningsmän. Moten har hållits på fabriker runt om i England, Skottland och Wales där man med praktiska exempel kunnat demonstrera hur en ny anda kunnat skapas i industrin.

Initiativtagare till HANDLING 75 var Albert Ingram som hela sitt liv kämpat på den radikala flygeln inom metall och under senare år som fackforeningsman i British Leyland. Här följer Albert Ingrams berättelse om bakgrunden till HANDLING 75

Under de senaste veckorna har British Leyland producerat mer än någonsin. Det är goda nyheter. Exporten har gått upp med 62 proc. Vi har skaffat landet den utländska valuta det så väl behöver.

Jag letade igenom tidningarna men hittade den nyheten först på sista sidan. Men om

jag hade lämnat min arbetsbank och gått i strejk med mina män, så hade det blivit stora rubriker av det.

Tidigare strejkade vi en gång i veckan vid fabrikena i West Works. Men på det senaste 1 1/2 året har vi lagt ner arbetet bara en gång och då var det för tre timmar. Andan är annorlunda.

Albert Ingram, initiativtagare till HANDLING 75

Ta Smiley t ex, den äldsta formannen på jobbet. Vi kallar honom Smiley därför att han aldrig ler. Så snart det blir en konflikt träffas två av formannen med två från verkstadsklubbens styrelse för att klara upp alla missförstånd. För inte så länge sen fick en av styrelsemedlemmarna fatt på sin kompis och så till Smiley «Skaffa dej ett vittne, så ska vi nog klara upp det här» — «Jag behöver inget vittne. Genom moralisk upprustning har jag lärt mej att lita på folk», sa Smiley. Det var en av konflikterna som inte ledde till att vi lämnade arbetet.

Sen kom grabbarna med en stor klocka och tog tid på bandet. Det gick för fort och det fick Smiley veta utan att nån lämnade fingrarna emellan. Han rodna som en tomat, öppna mun och svalde och medgav att han ökat hastigheten för det gick inte som det skulle. Sen sa han att han ville stanna kvar och fixa det. Grabbarna ville inte tro't. Det är det jag menar med

ekonomisk katastrof komma över oss

den nya andan som vi tanker exportera

Jag vaxte upp efter generalstrejken i norra Wales. Föräldrarna jobba i restaurangbranschen. När kriget kom, kom jag till gruvorna som en av Bevins gossar. Det var där jag såg hur det var, baksidan av industrin som man aldrig kunde acceptera. Jag blev socialist och gick in i fackforeningen. Jag var en av de få som började i toppen och arbeta mig neråt, för jag grundade den fackforening som bestod av Bevins gossar och jag blev deras första förbundssekreterare.

Jag sökte efter ett politiskt sätt att bygga ett riktigt och rättvist samhälle. Kommunistpartiet låg i min smak för mycket åt höger, så jag anslöt mig till trotskyisterna. Sen åkte jag in vid flottan där jag lärde känna min fru. Efter kriget sökte jag mig till fabrikena. Trotskyisterna hade alltför många inre spänningar och varje gång ledde konflikterna till nya partisplittningar.

När jag anslöt mig till dem — jag var 18 då — var jag ute för att andra på världen. När jag var 26 insåg jag att jag behövde hjälp med den uppgiften. Vid 30 tyckte jag att jag hade gjort mitt. Nån annan kunde få forsoka. Jag var desillusionerad och sökte mig till jobb efter jobb.

Men ganska snart var jag tillbaka i fackforeningsjobbet. Det var fackforeningsrörelsen jag kände mig hemma med. Tillsammans med tre andra grundade jag Den Breda Vanstern (the

Broad Left Movement). Vi ville bryta ner den kontroll som Carron och hans vänner hade över metallarbetarförbundet. De gav posterna till dem som fanns på labourpartiets högerkant. Så vi byggde upp en valapparat och lyckades svänga förbundet åt vänster och satte in Hugh Scanlon, Bob Wright och andra.

Senare använde vi det stödet från hela landet för att sätta stopp för Barbara Castles lonepolitik, «Istället för konflikt», för hon ville ge regeringen kontrollen över det fackliga.

Jag hade kommit i kontakt med moralisk upprustning mycket tidigare, när jag såg pjasen «Den glomda faktorn», men jag hade inte hört nånting om det på 15 år.

Effektivare i facket

Sen bjöd min flickas lärare in henne till att se en pjäs om moralisk upprustning. Jag tankte hindra henne att gå och skrev till läraren att jag som praktiserande ateist inte kunde acceptera den obehöriga påverkan. Men hon gick ändå, och sen tala hon inte om nånting annat.

Många som var engagerade för moralisk upprustning försökte få kontakt med mig men jag var för upptagen. Men så måste jag hålla mig hemma på grund av en bilolycka och fick lov att lyssna.

Jag började tanka på att fackforeningsarbetet skulle bli mycket effektivare om vi blev alliga med varandra. Jag fick inga uppenbarelser eller nåt liknande, jag blev bara mer och mer

klar över att det fanns en bättre väg.

Moraliska normer var viktiga och kunde andra mycket i landet, men jag kunde inte förstå vad Gud hade med det att göra. Jag lat mina vänner i moralisk upprustning vara i fred med sin svaghet att tala om Gud, för de hade så många andra vardefulla idéer. Jag tyckte t o m att det var bra att tanka och söka efter vägledning på morgnarna. Jag fick en del inspirerade tankar.

Och så när min fru Hazel fick cancer, försökte jag be f f g och det hjälpte. Men när hon dog blev det fruktansvärt svart och jag önskade jag kunde tro på ett liv efter doden och verkligen få veta nåt om en personlig Gud. Under hela den tiden var det som om omdome, mod och nya planer blev givna till mig en ny visshet. Min övertygelse vaxte. Jag själv utvecklades. Jag accepterade principerna för moralisk upprustning.

Men allt det betydde inte på nåt sätt att den eld som tants i mig när jag var 18 släcktes. Men *da* hade jag bara tankt på att riva ner samhället, *nu* ville jag ersätta det med nåt annat och jag hade funnit det sätt som jag trodde var det mest effektiva.

Vad jag ser i moralisk upprustning har ingenting med religion väckelse att göra utan snarare med ett sätt att tolka sund kristen ideologi på ett mycket praktiskt sätt. 24 timmar om dagen, sju dagar i veckan behöver vi bidra till att bygga en värld där människor tanker för lander och enskilda.

Forts s 22

En stor lärares brev

Det har kants som en stor förman att vid världskonferenserna i Caux under tre årtionden ha fått mota och lyssna till Theophil Spoerri, professor och rektor vid Zurichs universitet, romanist, berömd Dante-forskare, född 1890, död i Caux julafton 1974

Sarskilt kandes det som en nadegåva att under de sista åren som Theo Spoerri fick leva och medverka vid konferenserna i Caux få vara med om hans seminarier — eller vad dessa samtalsstunder rätteligen ska kallas

Spoerri's landsman den store teologen Karl Barth förklarade för några år sen i sitt avskedstal till studenterna i Basel att «foredragens tid är förbi» och att vi nu är inne i «samtalsåldern» Theo Spoerri's föredrag var samtal, där det blev helt naturligt att han, med ålderns och visdomens rätt, förde ordet och vi andra lyssnade, tacksamma att få gora det så länge vi fick behålla honom som en fadersgestalt i vår världsfamilj

Medan han kroppsligen blev allt svagare år från år blev han andligen allt mer givande, allt visare, enklare, odmjukare Han talade gärna, i anslutning till Pascal, om människan som gransoverskridare Och hans «samtal» blev allt mer liksom ett budskap från granslandet «där tro bytes i åskådning»

I gamla tider talade man om larjungar som «satt vid en lärares fotter» Jag tanke ibland på det talesättet när vi trängdes kring Theo Spoerri i något

Theophil Spoerri

av seminarierummen i Mountaint House En del av de yngre i kretsen satt bokstavligen vid lärarens fotter medan vi äldre satt bankade långt ut i korridoren Och här kan man verkligen tala om en «lärares» i den nu nästan bortglömda dimensionen av en vordad människa som delar med sig inte bara av sin kunskap utan också av sin visdom

Vi har i dagens värld gott om lärda män och kvinnor, vetenskapare, experter av alla slag De är oömlarliga var på sitt område Men oftast har man en kansla av att de inte har mycket att ge oss andra utanför sitt eget område De talar ett språk som vi inte förstår De har vetandet men inte visdomen — om vi med det omoderna or-

det visdom menar att ha något enkelt och väsentligt att ge åt alla människor, unga och gamla, lärda och olärda

Det allt mer kannedecknande för Theo Spoerri's sätt att tala var enkelheten Men denna enkelhet var ingen forenkling Man visste och kände att där bakom lag en väldig fond av kunskap och livserfarenhet Det är alltid en lång och arbetsam väg till lärdom, och risken är att de som går den avlagnar sig allt mer från sina mindre lärda medmänniskor För Theo Spoerri var det tvärtom

Vi får veta en hel del om hans väg i de brev från åren 1920—1974 som sonen Pierre ordnat i boken *Theophil Spoerri personlich—Lettres a sa famille et ses amis* (Caux Verlag Luzern 1975) Alla brev återges parallellt på tyska och franska

I ett brev på sin 75-årsdag skriver han «De gnistor som tant mitt liv och mitt tankande sprang alltid fram ur moten med människor och aldrig direkt ur böcker Också Bockernas Bok har blivit levande för mig när jag sett den inkarnerad i människor Också i vår trognaste vän, Jesus Kristus, är Gud närvarande för oss i form av ett mote med en människa»

När Theo Spoerri motte Frank Buchman och Oxfordgruppen 1932 ledde det till en spänning i hans liv «mellan professorn och missionären» Det har gjort, skriver han 1965, «att jag blivit en dålig professor och en dålig missionär Men det gör ingenting för vad det verkligen

kommer an på ar varken att vara professor eller missionar, utan ett Guds barn »

«Jag frågar mig hur jag ska skriva utan att predika och ändå vacka samveten», säger han 1964 Redan 1934 hade han konstaterat «Att våra kyrkor blivit så tomma hanger till stor del ihop med den grasliga inflation i ord som val aldrig varit så krass och hadisk som i dag Den tjänst som Gruppen gör oss ar att den påminner oss om att det kommer an på budbararen och inte på budskapet »

Men Theo Spoerri ar också från början medveten om gruppens inre problematik, inte minst i framgångens — och forfoljelsens — tider «Man ar standigt på gransen dar tron slår över i pragmatism, mission i propaganda, gemenskap i klickvasen, lydnad i ordensanda, sjalavård i psykoteknik, osv » — «Jag har intrycket att vi ar alltför installda på försvar, av Gruppen eller av våra uppfattningar om den — Gruppen ar för mig vagen till Guds rike Ju bättre en vag ar desto mindre laggar man marke till den Det ar nar en gata ar dålig som man riktigt marker att den finns dar »

Theo Spoerri var tidigt klar över att både den individuella och nationella egenarten hade sin plats i Guds skapelseplan och att det ibland kunde hora till kallelsen att våga stå ensam i gruppen «Dar jag vet att jag ska bli trogen min uppfattning star jag fast vid min mening även om halva teamet tillrattavisar mig», berättar han i ett brev från Oslo 1935 Och 1950 skriver han «Den stora olyckan börjar nar vi glommer att Gud har gjort sina skapelser så olika och att han alskar den olikheten Den gode Guden vet varför han skapat oss så olika »

I sitt tal i Visby 1938 angav Frank Buchman tre vagmarken vackelse — revolution — renessans Vackelse och revolution var inga slutmål Men vagen från revolution till renessans har sällan klarlagts

Nar Theo Spoerri 1960 besokte Frank Buchmans barnomsmljo i Pennsylvania frågade han sig hur Buchman kunde bli en stor revolutionar «Allt i hans omgivning rorde sig i annan riktning en solid, gemytlig och sund borgerlig tradition» Spoerri fortsatter att reflektera «En revolution börjar nar synen av en ny ordning bryter ner ramarna kring den gamla Men den största revolutionen sker nar den nya ordningen vacker till liv allt det som var skapande i den gamla Då leder revolutionen till renessans »

Theo Spoerri var på sin langa livsvag ingalunda forskonad från perioder av trothet och depression Utan vittnesborden

om sådana provningar skulle brevsamlingen inte vara lika manskligt sann och overtYGande

I början av sitt sista levnadsår skriver han «Forra natten låg jag somnlos och frågade mig om jag skulle ta somnmedel Sa fick jag tanken Lat dig lugnt falla i Guds hander Sedan somnade jag och sov anda till morgonen »

«Jag forstår», skriver han i sitt attonde år, «att tron ar nagot sa enkelt att man bara behöver racka ut handen för att nå den »

Theophil Spoerri har gett oss mycket, i samtalen och i sina bocker Men fråga ar om inte breven blir den karaste gavan till oss efterlevande, darfor att de ar så djupt personliga och utlamnat manskliga, skrivna till familjen och de nara vanner-na, utan tanke på publicering

En översättning till svenska kanns angelagen

Nils Gosta Ekman

Forstagångsvaljare

Forts från sid 15

I Efesierbrevet står det «Den som forr var en tjuv måste sluta med att stjåla I stallet skall han utratta hederligt arbete med sina hander, så att han har något att dela med sig av åt nodstallda människor » Nar jag laste det, så tankte jag att såsom vi lever, så ar det lika mycket stold Kanske vi måste tanka om hela vår livsforing Det verkar ju som om livsmedelsbristen kommer att bli akut och som om skillnaderna mellan de fattiga och de rika landerna kommer att oka Till slut så kommer det kanske att ske något verkligen farligt, om inte vi

ar beredda att på allvar tanka om och ar beredda pa en forandring

Man kan ju heller inte saga att nagot ar politikernas «fel» De ar ju valda av oss, och det, som de sysslar med, ar ju allas vårt ansvar De flesta arbetar oerhort hårt och ar overbelastade av uppdrag Jag skulle onska att vi vanliga människor kunde ta mer ansvar även mellan valen och inte av lattja lamna åt politikerna att tanka ut hur samhället skall se ut och sedan kanske bara kritisera Jag vill i alla fall vara med och ta mitt ansvar på alla satt, som jag kan

Intervjuare Ann-Kristin Sarnbrink

Ett liv i OPERETTER

Kunde ni tanka er en bortskamd och excentrisk svensk operettstjärna som plötsligt glömde sin egen karriär för att i stället under andra världskrigets mörkaste dagar använda all sin talang, popularitet och skapande fantasi för att ge hopp, enighet och motståndskraft åt en regering och ett land som hotades av den nazistiska kolossen i söder?

Sadant låter som en naiv och smått lojlig dröm fjärran från andra världskrigets kalla och grymma realiteter. Men ändå var det precis vad som hände i Australien 1941—45. En fascistisk makt hade lagt större delen av Oceanien under sig. Japanerna stod med en fot innanför Australiens dörr. Labour var vid makten, och premiärminister John Curtin behövde all den hjälp han kunde få. Hjälp kom från ett ovanligt håll — från Ivan Menzies, en engelsk operettsångare som just då gjorde succé i Australien.

I en nyutkommen bok «The Song of a Merryman» (Grosvenor Books, London) tecknar det australiska författarparet Cliff och Edna Magor historien om vad som hände med den bortskamade operettidolen och hans lika berömda maka, sångerskan Elsie Griffin.

Gilbert och Sullivan-operetterna är någonting lika ur-anglosaxiskt som Karl Gerhard eller Kar de Mumma är ursvenska och översättbara. De kom till under det engelska imperiets glansdagar. Kombinationen av

lättflytande musik och satir riktad mot amiraler och andra imperiebyggare gjorde dem omattligt populära. Det var i operetterna Mikado, HMS Pinafore och många andra som paret Menzies—Griffin stigit till berömmelse under 1920- och 30-talen, först i England och sedan, i Ivans fall, i Australien. Men till Australien kom inte Elsie Griffin med Aktenskapet holl på att spricka, och Ivan hade köpt sig en ö utanför Australiens ostkust där han i lugn och ro, utan aktenskapliga konflikter, skulle kunna njuta av sin berömmelse.

Mellan två australienturner drabbades Ivan av en religiös omvandelse. Den inträffade vid ett av Oxfordgruppens (senare kallad som moralisk uppriktning) «houseparties». Ivan berättar «Jag kände att ridån holl på att gå upp för det största dramat i mitt liv, och jag hoppades att den aldrig skulle gå ned.»

Men ned holl den på att gå med ett brak så snart Ivans nyfunna religiösa erfarenhet ledde honom till att uppsöka Elsie i avsikt att lappa ihop aktenskapet. «Vid middagen den kvällen hade man nästan behövt pals, så kylig var atmosfären.» Det tog fyra år innan aktenskapet var sammanfogat och Elsie vågade tro att Ivan drabbats av något annat än övergående religiösa griller. Men de fyra åren förändrade Ivan från en självupptagen stjärna till en människokännare och människovan.

Ivan Menzies då det begav sig

Religiösa omvandelser har naturligtvis sitt värde, men de kan bli stereotypa. En elak gosse blir snäll, en bedragare blir ärlig, en otillfredsställd människa blir tillfreds och lever lycklig i alla sina dagar. Det stereotypa förstärks ofta genom själva språket i omvandelseskildringarna. Cliff och Edna Magors språk är konstlöst, något som dock gör boken mera lättillgänglig för svensk läsare som inte är hemma i engelskan.

Men berättelsen om Ivan Menzies skulle falla platt till marken om inte själva innehållet vore så vitalt och dramatiskt att det skiner igenom även en stereotyp berättarkonst.

Enligt Paulus är det som bekant normalt liv för en omvandlad människa att utmana, inspirera och omvanda landshövdingar, kejsare och andra makthavare. Men på ett markvärdigt sätt har hans linje gått förlopad i

Forts s 22

Kort nytt

MELBOURNE

I dagarna ar det 20 ar sedan man kunde inkopa en storre villa, «Armagh», i Melbourne som en samlingspunkt for moralisk uppustning i Australien och hela Stillahavsområdet

Behovet av utbyggnad har lange varit aktuellt Nu har denna utbyggnad kommit till stand och blir pa totalt 420 kvm Den innehaller kok och samlingsrum som skall mojliggora konferenser och seminarier for 150 manniskor

Ordforanden for de australiska urinvanarnas kvinnoråd sade nyligen om detta centrum «I detta varldshem moter man inga fordomar Den minsta och den mest primitiva manniska blir har bemott som den framsta i landet Jag har har fatt en undervisning som inte kan kopas for pengar »

UNDERHUSETS TALMAN

George Thomas gjorde nyligen ett uttalande om musikalen *Ride! Ride!* som han sett pa Westminsterteatern i London vari han sade «Det var en spannande och gripande erfarenhet att se sådana utomordentliga skadespelarprestationer vilka framstallde en av historiens stora berättelser Det ar fara vart att vi numera glommer det rika arv vart folk har *Ride! Ride!* paminner oss på ett fascinerande satt om det hoga pris vi fatt betala for var religionsfrihet »

ARKEBISKOPEN AV CANTERBURY

sag for nagon tid sedan musikalen *Ride! Ride!*, som under manga veckor gått på Westminsterteatern i London, och sande darefter ett uttalande fran sitt kansli i vilket han gav pjasen sitt helhjärtade stod darfor att den på «ett underhållande och gripande satt skildrar vad en manniska kunde åstadkomma i en tid som på så många satt liknar vår egen»

DEN BASTA 200-ÅRSGÅVA

vi kan ge Amerika och varlden ar moralisk uppustning sade filmskadespelaren Robert Young vid oppandet av en konferens for moralisk uppustning i Glendale i Kalifornien «Med skam minns vi hur vi behandlat de infodda amerikanska indianerna och andra minoriteter Men vi kan forandras», sade han

Richard Ruffin från Virginia tillade att han

sjalv fatt klart for sig vad han skulle gora for att gottgora sin skuld som vit man mot indianbefolkningen «Den amerikanska 200-årsfesten inkluderar inte heller den svarta befolkningen», sade han «En av mina forfader var en brinnande propagandist for slavhandeln Jag bar inom mig froet till samma sorts misstag och jag vill be alla narvarande svarta om forlatelse for detta Det ar for att vi skall kunna fortsatta på en gemensam vag framåt i en ny anda som jag accepterat en grundläggande forvandling i mitt eget liv», slutade han

600 KOM TILL TIRLEY GARTH

nar detta centrum for moralisk uppustning i engelska Midlandsområdet ater oppnades efter en omfattande tillbyggnad

Den australiske politikern Kim Beazley, som var utbildningsminister i den senaste labourregeringen, forrattade invigningen av den stora tillbyggnaden «Denna plats ar amnad att vara ett centrum for vanliga manniskors statsmannaskap och att bli en standig inspiration till att skapa ett socialt och moraliskt friskt samhalle och en utgångspunkt for intelligent handlande», sade han

Å traktens vagnar talade parlamentsledamoten Alistair Goodland som gav uttryck for den respekt med vilken traktens befolkning betraktade Tirley Garth En verklig tillgivenhet hade vuxit fram genom alla de vanskapsband som knutits, menade han

Tillbyggnaden hade kostat en miljon kronor Hela detta belopp, så nar som på 40 000 kr, hade vid invigningen inkommit genom en mangd gavor från hela Storbritannien och andra lander bla aven Sverige

I PANCHGANI I INDIEN

har under de senaste två aren 800 manniskor som arbetar i indisk industri eller i anslutning därtill deltagit i de industriseminarier som agt rum där 4—6 ganger om året I oktober ager en storre internationell sammankomst for foretagsledare, tjänsteman och arbetare rum i Panchgani

Innan regnperioden borjade samlades vid ett par olika tillfallen 175 ungdomar och studenter i Panchgani

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Goteborgs
Frihamn
Tel. 031-51 07 04

Båt
PONTUS